

ПРВА АКЦИЈА У МАЧВИ

Прва партизанска акција у овом крају, која је била изведена 7. августа 1941. године нападом на Богатић имала је огромног утицаја на даљи развој догађаја.

Тридесет седам људи приликом овог напада на Богатић било је подељено на неколико група. Свака од њих имала је посебан задатак: група Миодрага Митровића — Јарца да нападне жандармеријску станицу и разоружа жандарме; група Војина Радосављевића и Миленка Самарџића да ликвидира среског начелника; Драган Срњић — падобранац са својом групом да нападне пошту; Александар — Јтала Станковић да нападне финансијски одељак, а Милан Беловуковић — Дева да нападне затвор и пусти затворенике, који су углавном били политички кривци.

У свануће августовског дана на Бубањи, почеле су се појављивати људске фигуре. Један по један устајали су људи. Наоружање је било: двадесет седам пушака, неколико бомби, један пушкомитраљез и пет пиштоља. Оружје је дотерано у таљигама, покривено кукурузовином. Према Богатићу кренули су по двојица — тројица, на извесном одстојању. Таљиге са оружјем терао је Драгољуб Јеличић — Бибер. Мика Јарац ишао је напред, сам.

Богатић је био пун сељака, Четвртак, пазарни дан, мирно је подносио пијачну гужву. Баш испред Среза, преко пута, била је пијаца. Поред самог пута налазиле су се бараке у којима су продавани разноврсни специјалитети. Таљиге са оружјем заустављене су испред зграде „Среза“. Понекад би покрај њих прошао покоји жандарм.

Кад су првоборци Мачванског одреда долазили у Богатић, подначелник Среског начелства Сергије Котларов налазио се у канцеларији адвоката Светислава Берића, прекопута зграде Среског начелства. Чим је Котларов био примећен, одмах је упућен Здравко Шестић да га убије. Пошто је ушао у канцеларију, Здравко Шестић је рекао да има писмо за подначелника, ставио руку у џеп и потегао ииштољ. Први пут — пиштољ је слагао. Други пут — пиштољ је опет слагао. Здравко се збунио и почео бежати. За њим је јурио подначелник Котларов и један сељак. Котларов је викао: „Бандит! Лопов! Има оружје, држите га!“ Људи су се склањали. Неки су потрчали за Шестићем. Двојица жандарма и неки

сељаци скоро су га склептали. Небојша се снашао и командовао: „К" оружју". За трен ока таљиге су се испразниле. Небојша ЈС још једном командовао. Први спрат зграде Среског начелства био је начет првим плотуном. Затим је дошао и други плотун. Међутим, одмах после прво плотуна, Котларов је потрчао у Срез да се склони. Већ је био на неколико метара до врата, кад је из групе партизана искочио омладинац Благоје Радовановић из Салаша Ноћајског и једним поготком оборио Котларова. Чули су се повици: „Усташе, усташе! Прешле усташе! Све ће нас побити!" Пијаца ЈС прсла, улицама су јурила кола без кочијаша. Коњи се откидали, кола се закачивала. Људи су скакали на једног коња и бежали јашући а другог остављали. Мика Јарац је први скочио и умешао се међу сељаке. За десетак минута све се свршило. Жандарми су били разоружани, срески начелик је био убијен (њега је убио Војин Радосављевић), подначелник такође, телефонски уређаји су били полупани, а из затвора пуштени сви затвореници (између осталих Милан Ђаковић, Рајко Гладовић, Јосип Антоловић — Хрват).

Заплењено је том приликом седамдесет пушака, нешто бомби и око двадесетак бицикла. Рањени су били само лакше, Војин Радосављевић и Живко — Жића Трнисић.

Учесници првог напада на Богатић били су: Миодраг Митровић — Јарац, студент медицине из Богатића; Небојша Јерковић, учитељ из Очага; Милан Беловуковић — Дева, земљорадник из Равња; Драган Срњић — Падобранац, графички радник из Шапца; Момчило Срњић, трговачки помоћник из Шапца; Добросав Радосављевић — Народ, сарачки радиик из Салаша Ноћајског; Александар Станковић — Лала, земљорадник из Равња, Гојко Ковачевић, земљорадник из Равња, Душан Слијепчевић, студент медицине, избеглица; Глиша Малетић, ковач из Бановог Поља; Петар Савић, кројач из Шапца; Бошко Стојковић — Точкоња, берберин из Шапца; Милић Шестић, ученик учитељске школе из Шегарице; Миленко Самарцић, крзнар из Равња; Цветин Бркић, учитељ из Глушаца; Миодраг — Зука Девичерски, учитељ у Шапцу; Александар — Ацомир Ивић, земљорадник из Равња; Марко Јовановић, ковач и колар из Равња; Благоје Радовановић, земљорадник из Салаша Ноћајског; Драгољуб Јеличић — Бибер, типографски радник из Шапца, Ђура Губеринић, учитељ из Богатића; Ратко Стефановић — Босанац, типографски радник из Београда; Станимир Косијер, столарски радник из Шапца; Један Сремац (непознато име) пушкомитраљеца с десетак симпатизера који су се нашли при нападу на Богатић.

Напад на Богатић био је завршен. Одреду је пришао велики број људи. Небојша Јерковић говорио је окупљеном народу о предстојећим данима борбе против окупатора,

Цео месец август протекао је у поетизању нових победа на војном и политичком пољу. После веома успелог напада на Среско начелство и разорулсавања среске жандармерије, партизани су из-

вршили низ значајних акција на подручју Мачве, а затим и Поцерине и Јадра, у циљу разоружавања жандармеријских станица, снајивања општинских и жандармеријско-полицијских архива, прикупљања оружја, омаоовљавања одреда и припремања народа за свенародни рат. У том месецу, поред два успела напада на Богатић, ослобођена је и Мачванска Митровица, из које су партизани извукли око 250 пушака и велику количину муниције, бомби, одеће и алата за своје радионице.

Значајно је истаћи и чињеницу да је Комунистичка партија изашла из дотадашње анонимности и јасно ставила свима до знања да је она основна руководећа снага устанка, која је кадра да окупи и поведе у борбу све оно што је напредно и спремио да се бори за слободу и стварање нових односа. Уз то, разбијен је читав окупациони апарат власти, којег је окупатор преузео; жандармеријске станице су не само разоружане већ и потпуно растурене, а органи власти били су присиљени на покорност, док је у масама сазревала идеја за стварање нових органа власти, који ће практично већ бити формиран почетком септембра. Подржаване од народа, скоро у свим селима Мачве, ницале су сеоске партизанске чете, а поред тога стваране су и радионице рубља, одеће, обуће и оружја, што је умногоме допринело комплетнијем материјалном обезбеђењу бораца и подизању морално-политичког стања.

И Подрински НОП одред је у том месецу доживео снажан преображај. Приликом оснивања одреда на Бубањи, у њему је било само 17 бораца; у првој орулсаној акцији 7. августа у Богатићу учествовало је 37 бораца, а само шест дана касније — 13. августа одред је у својим редовима већ имао око 350 људи...

(Из књиге Томислава Арсеновића: Комунисти Подриња у револуцији, Шабац 1969).

Томислав АРСЕНОВИЋ